

Ett randigt förord

IENS LIV FINNS FRUSNA ÖGONBLICK, händelser som fått en alldeles speciell betydelse. Det här är ett sådant.

Bakom målet på idrottsplatsens B-plan möttes vi, Claes Munck af Rosenschöld och jag. Sammanträffandet kan också datummärkas, BoIS skulle den 10 mars 1974 spela en träningsmatch mot danska KB på grusplanen utanför idrottsplatsen. Som vanligt gick Claes rakt på sak: »Nu får du olja skrivmaskinen. Vi måste ha en bok till vårt 60-årsjubileum nästa år.«

BoIS-ordföranden hade varit i Halmstad på HBK:s 60-årsfest (HBK har samma födelsedag som BoIS, den 7 februari, men bildades 1914) och uppenbarligen fått uppslaget till att Landskrona BoIS var i behov av en jubileumsbok.

Det var så del I av *Ett fotbollslags historia* kom till, nedtecknad på en elektrisk skrivmaskin.

Boken trycktes lagom till jubiléet den 7 februari 1975 och en tid senare uppmärksammades boken av *Dagens Nyheter*, som gav den många lovord, betraktade den som ett nytänkande i skildringen av ett fotbollslags historia. »Det här är både idrottshistoria och folkets historia.« *DN* lyfte också fram artikeln på första sidan.

För mig, som 26-årig bokdebutant, kändes det stort. En av de som ringde och gratulerade mig till uppmärksamheten i landets största morgontidning var Claes Munck. Än i dag minns jag »Munckens« avrundning av vårt samtal: »Du är ju så ung påg, så du hinner säkert också med att skriva vår jubileumsbok när vi fyller 100 år.«

Han fick rätt.

Fast det satt långt inne. I mycket god tid motionerade visserligen Mats Ingelström till BoIS årsmöte om nödvändigheten av en jubileumsbok. Den bekymmersamma ekonomiska situationen för bollsällskapet fick emellertid styrelsen att dra frågan i långbänk. Först genom Maths Heumans pekuniärt generösa engagemang som förläggare skapades de ekonomiska förutsättningarna för en jubileumsbok, som skulle spegla alla de hundra åren. Något annat kunde jag inte tänka mig att skriva.

Det finns en mycket betydelsefull gemensam nämnare för de tre jubileumsböcker, som jag skrivit om Landskrona BoIS historia: Christer Strandberg. Jag minns än i dag tydligt ett telefonsamtal i slutet av juli 1972. BoIS hade vunnit Svenska cupen, och nu ringde Christer spontant och undrade om han och jag inte skulle ta över och göra klubbtidningen *Boisaren*. Christer hade arbetsfördelningen klar för sig, jag skulle skriva artiklarna, Alve Forss fotografera och han själv skulle formge tidningen. Så blev det. I 14 år gjorde vi *Boisaren* till en mycket uppskattad klubbtidning och läst långt utanför de randiga kretsarna. Vi sökte upp gamla spelare, porträtterade dem i ord och bild och skapade därmed en ovärderlig kunskapskälla för jubileumsböckerna. Jag bandade djupintervjuerna, skrev sedan ut dem på papper så att de kunde fungera som underlag till artiklarna. Speciellt glad är jag över att jag hann träffa inte bara BoIS-grundaren Bror Nilsson utan också dokumentera de mest betydelsefulla spelarna i den första generationen för att sedan fortsätta med nästa. Till sist hade jag tillgång till en ganska heltäckande bild av de randiga profilerna genom tiderna. Dock med två undantag. Båda lustigt nog med efternamnet Persson, Hasse och Erik.

Under jubileumsfesten på Strandpaviljongen 1975 hade jag tagit kontakt med Hasse Persson och förklarat, att självfallet skulle han med i *Boisaren*, men jag ville hinna beta av en del andra före.

»Kom du till Klippan när det är passar dig, så skall jag berätta«, förklarade Hasse. Det var en intervju som jag verkligen såg fram emot, min ungdoms store idol. Men så slog en stroke till i denna briljanta fotbollshjärna och afasin omöjliggjorde för HP att berätta sin historia med egna ord. Det grämer mig än i dag.

I fallet Erik Persson var anledningen en helt annan. Jag var på honom vid åtskilliga tillfällen och bad om en intervju, men Erik vägrade envist att ställa upp. »Det är inte mot dig personligen, Jönsson«, förklarade han. Däremot hyste han agg mot styrelsen i en fribiljettsfråga och lika beslutsam som Erik varit som spelare i BoIS och landslaget, var han i denna sak. Han lät sig inte övertalas.

Med alla nummer av *Boisaren* och två jubileumsböcker, del II utkom 1990, när bollsällskapet fyllde 75 år, fanns ett gediget underlag att bygga vidare på i berättelsen om ett fotbollslags historia.

Christer Strandberg, som svarat för formgivning av de två tidigare jubileumsböckerna, har naturligtvis också på ett suveränt sätt formgett denna bok med originalframställning av hustrun Karin.

Den genom åren mångfaldigt prisbelönade formgivaren har emellertid även haft en annan ytterst betydelsefull uppgift i framtagandet av denna jubileumsbok. Christer har fungerat som en mycket engagerad bildredaktör, sparat upp en rad fotografier, inte minst en mängd unika lagbilder.

Med tanke på mitt livslånga förhållande till detta randiga bollssällskap kan det här inte betraktas som en objektiv historia. Redan på 1950-talet skapade min far Einar grogrunden till mitt svartvitrandiga fotbollshjärta genom att med mig som liten påg i barnsadeln cykla till BoIS matcher på idrottsplatsen. Vi missade inte en seriematch, sällan ens en träningsmatch. Till och med vissa träningar tog han med mig till. Mor Karin understödde fars och mitt stora intresse för den randiga fotbollsvärlden genom att alltid ha söndagsmiddagen klar klockan 12. Det gav oss nämligen möjlighet att cykla hem och äta mellan reservlagsmatchen klockan 10 och A-lagsmatchen klockan 13.30.

Familjemåltiden på det vaxduksförsedda köksbordet på Seminariegatan 13 betraktades närmast som ett mellanmål mellan två verkliga läckerheter. Med den bakgrunden är det kanske inte så konstigt att jag bär på ett djupt ärrat BoIS-hjärta.

För att få det rätta perspektivet på bildandet av Landskrona BoIS kändes det angeläget för mig att redovisa fotbollsspelets ursprungliga rötter i staden.

Jag har också ägnat mycket tid åt källforskning i gamla tidningar för att spegla röster om BoIS spelstil genom åren, redovisa taktiska nymodigheter och andra milstolpar i bollsällskapets hundra år. Det samma gäller publikens förhållningssätt till det randiga laget och uppträdande på idrottsplatsen. Även stadens syn på det svartvitrandiga fotbollslaget har jag försökt dokumentera med nedslag i fullmäktigeprotokoll. BoIS är nämligen ett fotbollslag som kommit att representera en hel stad.

Sådana utvikningar är i synnerhet befogade när det gäller Landskrona BoIS. För som fotbollshistorikern Torbjörn Andersson, i en inträngande artikel i SvIF:s (Svenska Idrottshistoriska föreningen) årsbok 2002, slog fast: »Landskrona är historiskt intressant, därför att staden med fog verkar kunna utnämnas till Sveriges starkaste fotbollsfäste.«

Inte ens det faktum att bollsällskapet just nu framlever en tillvaro utanför den verkliga elitfotbollen i landet har fått stabiliteten kring det randiga fotbollsfästet att rämna, möjligtvis tillfogats en del sprickor. 34 allsvenska säsonger och en 15:e plats i den allsvenska maratontabellen samt den grundmurade fotbollskultur som BoIS skapat i staden motiverar mer än väl en gedigen jubileumsbok. Eller som svensk fotbolls mest internationellt meriterade ledare genom tiderna, tidigare UEFA-basen Lennart Johansson, framhöll när vi diskuterade mitt arbete med jubileumsboken: »Jag räknar Landskrona BoIS till ett av de klassiska lagen genom tiderna i svensk fotboll.«

Det här är en populärvetenskaplig jubileumsbok. Den löpande texten har kompletterats med utvidgningar i marginalen. Dessa rand-

anmärkningar förstärker berättelsen om ett fotbollslags historia.

Mitt förord till del I av *Ett fotbollslags historia* avslutade jag med följande reflektioner: »Ett fotbollslags historia är en komplicerad historia. Det upptäcker man, när man står mitt inne i alla minnena. Det finns så mycket att minnas, så många händelser att dra fram. Hur man än väger dem mot varandra, är det svårt att vara rättvis. Svårt att få den rätta balansen.

Ett fotbollslags historia är tänkt att fungera på följande sätt. Man läser boken. Sedan lägger man den åt sidan och sluter ögonen. Då kommer de egna randiga minnena fram. På så sätt finns det inget slut på den här boken. Det är meningen att den skall fortsätta genom att väcka liv i dina personliga minnen av BoIS. Så är den tänkt att fungera. Läs den och minns ditt Landskrona BoIS!«

Det gällde jubileumsboken 1975, men kan också gälla min tredje bok om ett fotbollslags historia!

Borstahusen och Husvik på Hven 2016

ÅKE JÖNSSON